

Reacties op de concept-Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026 en de aanpassingen die naar aanleiding daarvan zijn doorgevoerd

Op initiatief van de wethouders Jeugd van de H10-gemeenten is met diverse direct en indirect betrokkenen, gewerkt aan de ontwikkeling van een Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden. In de eerste helft van 2021 is de concept-regiovisie vervolgens aangescherpt op basis van de reacties van diverse partijen. Over het algemeen werd de concept-regiovisie door de diverse betrokkenen goed ontvangen. Hieronder treft u de rode draad van de opgehaalde reacties die werden verwerkt in de definitieve versie. De reacties en aanpassingen hadden zowel betrekking op inhoudelijke punten en als op de sturing en organisatie van de jeugdzorg. Inmiddels heeft de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026 het besluitvormingsproces in alle gemeenteraden doorlopen.

Inhoudelijke thema's

Spanning tussen "normaliseren" en "aandacht voor kwetsbare gezinnen"

De formulering in de concept-regiovisie rondom kwetsbaarheid in relatie tot gezinnen is aangepast. In plaats van 'kwetsbare gezinnen' spreken we van 'gezinnen in kwetsbare omstandigheden'. Zo voorkómen we dat we hierdoor een extra etiket opplakken (terwijl we stigmatisering juist willen tegengaan). Elk gezin kan immers tijdelijk in kwetsbare omstandigheden terecht komen. Door te stimuleren dat gebruikelijke vragen en hobbels die met het opvoeden en opgroeien gepaard gaan, zoveel mogelijk worden opgevangen door preventieve en algemene (jeugd)voorzieningen, blijft er in de jeugdzorg meer capaciteit beschikbaar voor de zwaardere en complexere vragen. Daarnaast hebben wij op basis van de ontvangen input, de aanvankelijke ambitie om 'voorrang te verlenen aan kwetsbare gezinnen' gewijzigd in 'aandacht voor gezinnen, kinderen en jongeren in kwetsbare omstandigheden'. Wie op casusniveau voorrang zou moeten krijgen, is immers niet op voorhand te bepalen.

Bejegening: écht luisteren, open staan voor de behoefte en het verhaal van ouders/kinderen/jongeren

Zowel in de leidende principes als binnen de diverse ambities wordt dit uitgangspunt benadrukt. Ook wordt in de concept-regiovisie verwezen naar de Basisafspraken 'Omgaan met elkaar', die in 2021 door *JONG doet mee!* voor jongeren en hulpverleners werden opgesteld.

Aandacht voor investeringen aan de voorkant: een liefdevolle, stabiele en veilige omgeving en preventie

Alle betrokkenen hebben benadrukt dat investeringen aan de voorkant van belang zijn en meer dan ooit onze aandacht vragen. Uiteraard vallen de pedagogische basis en het preventieve beleid onder verantwoordelijkheden van de individuele gemeenten. Toch besteden we hier aandacht aan in de regiovisie, aangezien dit het fundament is waar met de jeugdzorg op kan worden voortgebouwd. Het is van belang om aan de voorkant tijdig in te spelen op eventuele knelpunten in het opvoeden en opgroeien. Ouders/verzorgers spelen hierin een centrale rol. We hebben dit onder andere onderstreept in paragraaf 1.1 *Fundament op lokaal niveau*. Maar ook het sturen op normaliseren, eigenkracht en de-medicaliseren spelen hierbij een rol. Tevens komt in de paragraaf *Jeugdhulp en onderwijs werken effectief samen* het belang van preventie aan de orde.

Wachttijden bij jeugdhulpaanbieders en jeugdteams

Door diverse partijen is aandacht gevraagd voor het vergroten van het inzicht in wachttijden bij jeugdhulpaanbieders en lokale teams, zowel voor verwijzers als voor jeugdigen en gezinnen. Dit thema is dan ook expliciet opgenomen in de regiovisie. Onder de ambitie *Tijdig inzetten van de best passende hulp* hebben we de actielijnen rond zorgelijk wachtenden uiteen gezet. Het betreft één van de prioriteiten voor 2022. De eerste stap daarbij is meer zicht op en inzicht krijgen in het terrein van zorgelijk wachtenden.

De samenhang tussen onderwijs en jeugdhulp

Vanuit diverse gremia werd gewezen op het belang van de samenhang tussen jeugdhulp en onderwijs. Daarom is in de regiovisie de ambitie opgenomen om deze samenhang beter en effectiever te benutten. In het *Regionale actieprogramma onderwijs-jeugdhulp*, dat samen met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs zal worden opgesteld, kunnen de diverse aandachtspunten een plek krijgen. Voorbeelden zijn: het bieden en stroomlijnen van preventieve ondersteuning op scholen, aandacht voor onderwijs op niveau voor jeugdigen in een verblijfsvoorziening en thuiszitters.

Sturing en organisatie

Relatie regionaal en lokaal

Er is door gemeenteraden aandacht gevraagd voor de relatie tussen lokaal en regionaal niveau. Hierover wordt op verschillende plekken in de regiovisie gesproken. Op regionaal en bovenregionaal niveau hebben gemeenten elkaar nodig om de kwaliteit en continuïteit van de (hoog)specialistische jeugdhulp, de jeugdbescherming en -reclassering te waarborgen. Daarnaast kunnen gemeenten desgewenst in verschillende samenstellingen samenwerken. In de regiovisie houden wij rekening met de uitdagingen van nu en bestendigen wij onze samenwerking voor de komende jaren.

Al met al ervaren gemeenten dat de (boven)regionale samenwerking en afstemming tussen de gemeenten onmisbaar zijn. Dit neemt niet weg dat de gemeenten hun eigen lokale ruimte hebben en houden voor onder andere sturing op kwaliteit en resultaat. Zo kunnen gemeenten in het kader van de inkoop (via een herzieningsprocedure) tussentijds de overeenkomsten met aanbieders aanpassen. Dat geeft gemeenten individuele ruimte om lokaal maatwerk toe te passen. Via sturing op kwaliteit en resultaat, bepalen gemeenten wie voor hen de juiste samenwerkingspartners zijn. Wij vragen en verwachten van partners dat zij zich conformeren aan de ambities uit de regiovisie en bereid zijn om in de komende jaren mee te werken aan de ontwikkeling van een gedifferentieerd zorglandschap binnen het beschikbare budget. Dit thema komt in hoofdstuk 6 van de regiovisie aan de orde.

Rol van de gemeenteraad

Op verschillende momenten is aandacht gevraagd voor de rol en positie van de gemeenteraden. In hoofdstuk 6 van de regiovisie komt dit expliciet aan de orde, maar misschien nog wel belangrijker: in het proces van de ontwikkeling van de regiovisie hebben wij de gemeenteraden betrokken, op een wijze die passend is bij hun rol en positie. Zij zijn vanaf de start geïnformeerd, hebben gelegenheid gekregen om kaders mee te geven en mee te denken over de uitgangspunten en ambities en hebben nu de regiovisie vastgesteld. In hoofdstuk 6 stellen wij voor om jaarlijks aan de tien gemeenten te rapporteren over de voortgang. Voor de rapportage aan de raden werken wij (in het kader van de regionale Jeugdhulpmonitor) toe naar een beperkt aantal Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) om de realisatie van de ambities uit de regiovisie te kunnen volgen.

Niet alle ambities uit de Regiovisie kunnen tegelijk worden gerealiseerd en voor de meeste ambities geldt ook dat realisering in meerjarig perspectief moet worden gezien. Per jaar wordt daarom een regionaal uitvoeringsplan opgesteld waarin wordt uitgewerkt op welke wijze regionaal, aanvullend op lokaal beleid, in het betreffende jaar invulling wordt gegeven aan ambities van de Regiovisie. De gemeenteraden ontvangen dit uitvoeringsplan tezamen met de lokale consequenties, afhankelijk van de lokale afspraken. Het jaarlijks bespreken van de uitvoeringsplannen zien wij als toegevoegde waarde voor de toetsende rol van de raden.

Hoge ambities en de druk op de capaciteit vanuit gemeenten

Diverse partijen hebben aangegeven de ambities hoog te vinden, onder andere vanwege de bestaande druk op de capaciteit bij lokale teams. De regiovisie heeft een looptijd van vijf jaar. Niet alles zal gelijktijdig opgepakt worden. Per jaar maken we een prioritering en vertalen we dit naar concrete doelen. Overigens zullen niet alle doelen extra inzet vragen van de gemeenten. In een aantal gevallen gaat het om slim organiseren, krachten bundelen en het bewerkstelligen van een gerichte en efficiëntere inzet van capaciteit.